

Laidiens: 20.08.2015., Nr. 162

Oficiālās publikācijas Nr.: 2015/162.1

Ministru kabineta noteikumi Nr. 455

Rīgā 2015. gada 4. augustā (prot. Nr. 37 29. §)

Kārtība, kādā piešķir, administrē un uzrauga valsts un Eiropas Savienības atbalstu pasākuma "Ieguldījumi meža platību paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā" īstenošanai

*Izdoti saskaņā ar Lauksaimniecības un
lauku attīstības likuma 5. panta ceturto un septīto daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā piešķir, administrē un uzrauga valsts un Eiropas Savienības atbalstu šādiem pasākuma "Ieguldījumi meža platību paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā" (turpmāk – pasākums) apakšpasākumiem:

1.1. "Meža ieaudzēšana";

1.2. "Meža ugunsgrēkos un dabas katastrofās iznīcinātu mežaudžu atjaunošana";

1.3. "Ieguldījumi meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai".

2. Projektu iesniegumus vērtē un atlasa, lēmumu pieņem un paziņo, kā arī atbalstu pieprasa saskaņā ar normatīvajiem aktiem par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību lauku un zivsaimniecības attīstībai 2014.–2020. gada plānošanas periodā.

3. Atbalstu piešķir saskaņā ar Komisijas (ES) 2014. gada 25. jūnija Regulu Nr. 702/2014, ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, 2014. gada 1. jūlijs, Nr. L 193/1).

4. Pasākuma īstenošanas vieta ir Latvijas lauku teritorija. Atbalsta pretendents (turpmāk – pretendents):

4.1. apakšpasākumā "Meža ieaudzēšana" ir:

4.1.1. fiziska persona – zemes īpašnieks;

4.1.2. juridiska persona, kuras pamatkapitālā ir vismaz 50 procentu privātā kapitāla daļu un kura ir zemes īpašnieks;

4.2. apakšpasākumos "Ieguldījumi meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai" un "Meža ugunsgrēkos un dabas katastrofās iznīcinātu mežaudžu atjaunošana" ir:

4.2.1. fiziska persona – meža zemes īpašnieks;

4.2.2. juridiska persona, kuras pamatkapitālā ir vismaz 50 procentu privātā kapitāla daļu un kura ir meža zemes īpašnieks;

4.2.3. pašvaldība – meža zemes īpašnieks;

4.2.4. pašvaldības kapitālsabiedrība, kas apsaimnieko pašvaldības īpašumā esošu meža zemi.

5. Atbalstu piešķir, ievērojot pretendenta izstrādātu un Valsts meža dienestā saskaņotu Meža apsaimniekošanas atbalsta pasākumu plānu (turpmāk – pasākumu plāns) (1. pielikums).

6. Atbalsta apmērs šo noteikumu 1. punktā minēto apakšpasākumu īstenošanai ir noteikts šo noteikumu 2. pielikumā.

II. Atbalsta saņemšanas nosacījumi apakšpasākumā "Meža ieaudzēšana"

7. Atbilstoši normatīvajiem aktiem par meža atjaunošanu, meža ieaudzēšanu un plantāciju mežiem pretendents darbības saskaņo ar vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas dokumentiem.

8. Viens pretendents plānošanas periodā var pretendēt uz atbalstu ne vairāk kā 10 hektāru platībā.

9. Apakšpasākumu "Meža ieaudzēšana" īsteno:

9.1. lauksaimniecības zemē:

9.1.1. visā zemes vienības platības kontūrā, kur auglība nav lielāka par 25 ballēm, un platības kontūrā, kur zemes auglība ir lielāka par 25 ballēm, nepārsniedzot divus hektārus;

9.1.2. erozijai pakļautā lauksaimniecības zemē (E2, E3);

9.1.3. lauksaimniecības zemē uz kūdras augsnēm;

9.2. krūmājos – zemē, kas nekustamā īpašuma valsts kadastrā uzskaitīta krūmāju grupā.

10. Atbalstu piešķir šādām aktivitātēm:

10.1. "Meža ieaudzēšana un kopšana";

10.2. "Ieaugušas mežaudzes papildināšana un kopšana".

11. Aktivitāti "Ieaugušas mežaudzes papildināšana un kopšana" īsteno zemē, kurā koku skaits ir lielāks par koku skaitu, kas atbilst mežaudzes kritiskajam šķērslaukumam, bet mazāks par koku skaitu, kas atbilst minimālajam šķērslaukumam.

12. Projektiem, ko īsteno teritorijā, kurā meža ieaudzēšana paredzēta atbilstoši īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plānam, nepiemēro šo noteikumu 9. punktā minētos nosacījumus.

13. Apakšpasākumā atbalsta mistraudžu veidošanu un priežu tīraudžu veidošanu. Mistraudze ir mežaudze, kurā citu koku sugu piemistrojuma īpatsvars (koku skaits) mežaudzē ir vismaz 25 procenti.

14. Ieaudzējot mistraudzi, citu koku sugu piemistrojumu veido vienmērīgi vai grupās, kuru maksimālā vienlaidu platība ir 0,2 hektāri.

15. Ieaudzējot mežu, saglabā savrup augošus kokus, koku grupas, rindas un alejas.
16. Atbalstu ieaudzētās mežaudzes kopšanai atbilstoši pasākumu plānam var saņemt trīs reizes piecu gadu periodā.
17. Atbalsta intensitāte meža ieaudzēšanai un kopšanai ir 70 procenti no attiecināmo izmaksu summas.
18. Ja pretendents atbalstam piesaka vairākas lauksaimniecībā izmantojamās zemes vienības ar atšķirīgu zemes kontūru kvalitatīvo novērtējumu, kas ietilpst atšķirīgās kvalitātes grupās, tad projekta atlases otrā kritērija punktu skaita noteikšanai aprēķina vidējo svērto zemes kvalitatīvo novērtējumu (V_{vid}), izmantojot šādu formulu:

$$V_{vid} = \frac{\sum (V_x * L_x)}{\sum L_x}, \text{ kur}$$

V_x – x lauksaimniecībā izmantojamās zemes vienības kontūras kvalitatīvais novērtējums ballēs, kurā paredzēts ieaudzēt mežaudzi;

L_x – x lauksaimniecībā izmantojamās zemes vienības kontūras platība hektāros, kurā paredzēts ieaudzēt mežaudzi.

19. Erozijai pakļautās lauksaimniecības zemēs (E2 un E3) augsni sagatavo perpendikulāri slīpumam vai neveic mehanizētu augsnes apstrādi. Paugurainā reljefā izvēlas tādu augsnes sagatavošanas paņēmieni, kas neveicina augsnes eroziju.

20. Atbalstu meža ieaudzēšanai nepiešķir par:

- 20.1. Ziemassvētkiem paredzētu koku stādījumiem;
- 20.2. Īsirtmeta atvasājiem un ātraudzīgu koku sugu enerģētiskām plantācijām saskaņā ar Lauksaimniecības un lauku attīstības likumu;
- 20.3. plantāciju meža ieaudzēšanu, kurā koku skaits vienā hektārā ir mazāks par minimālo šķērslaukumu, kāds paredzēts normatīvajos aktos par koku ciršanu mežā;
- 20.4. meža ieaudzēšanu platībā ar slēgtām meliorācijas sistēmām;
- 20.5. meža ieaudzēšanu īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (arī Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijās (*Natura 2000*)), izņemot gadījumu, ja to pieļauj īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumi vai dabas aizsardzības plāns;
- 20.6. meža ieaudzēšanu platībās, kas pirms 2013. gada atzītas par bioloģiski vērtīgiem zālājiem, kā arī pēc 2013. gada atzītas par Eiropas Savienības nozīmes daļēji dabīgiem zālāju biotopiem vai putnu dzīvotnēm, kas atkarīgas no lauksaimnieciskās darbības (turpmāk – Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopi);
- 20.7. meža ieaudzēšanu īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēs un īpaši aizsargājamajos biotopos, kas noteikti saskaņā ar normatīvajiem aktiem par sugu un biotopu aizsardzību.

III. Atbalsta saņemšanas nosacījumi apakšpasākumā "Meža ugunsgrēkos un dabas katastrofās iznīcinātu mežaudžu atjaunošana"

21. Atbalstu piešķir par meža atjaunošanu platībā, kurā atbilstoši Valsts meža dienesta atzinumam ir konstatēts ugunsgrēks vai dabas katastrofa (vējgāze, vējlauze, sniega un ledus radīti postījumi), kuras dēļ mežaudze ir iznīcināta, tāpēc šajā platībā mežs ir atjaunojams.
22. Atbalstu atjaunotās mežaudzes kopšanai atbilstoši pasākumu plānam var saņemt trīs reizes piecu gadu periodā.

23. Atbalsta intensitāte ir 100 procenti no attiecināmo izmaksu summas.

24. Veicot atbalsta apakšpasākumu īpaši aizsargājamā biotopa vai īpaši aizsargājamās sugas dzīvotnes atjaunošanai, kā arī īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai mikroliegumā, pretendents pasākumu plānam pievieno sugu un biotopu aizsardzības jomā sertificēta eksperta atzinumu par atļauto meža atjaunošanas paņēmieni.

IV. Atbalsta saņemšanas nosacījumi apakšpasākumā "Ieguldījumi meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai"

25. Atbalstu piešķir šādām aktivitātēm:

25.1. "Jaunaudžu retināšana un jaunaudžu retināšana ar atzarošanu";

25.2. "Neproduktīvu mežaudžu nomaiņa saskaņā ar normatīvajiem aktiem par koku ciršanu mežā";

25.3. "Valdošās koku sugas nomaiņa baltalkšņa sugu mežaudzēs no 30 gadu vecuma vai blīznas sugu mežaudzēs".

26. Retināšana šo noteikumu izpratnē ir savlaicīga un mērķtiecīga mežaudzes kopšana, lai palielinātu mežaudzes noturību un pielāgošanās spējas iespējamām klimata pārmaiņām, kā arī nodrošinātu mežaudzes krājas pieaugumu un oglekļa uzkrājumu mežaudzē.

27. Atbalstu atbilstoši pasākumu plānam vienā mežaudzē piecu gadu periodā var saņemt:

27.1. par jaunaudžu retināšanu – ne vairāk kā divas reizes saskaņā ar ikreizējo pasākumu plānu;

27.2. par jaunaudžu retināšanu ar atzarošanu – vienu reizi;

27.3. par paaugas retināšanu – vienu reizi;

27.4. par pameža pārveidošanu – vienu reizi;

27.5. par šo noteikumu 25.2. un 25.3. apakšpunktā minētās nomainītās mežaudzes retināšanu – trīs reizes.

28. Jaunaudzes retina līdz 10 gadu vecās baltalkšņu vai līdz 20 gadu vecās pārējo koku sugu mežaudzēs, kā arī vecākās jaunaudzēs, ja koku augstums nepārsniedz 10 metrus.

29. Jaunaudzes retinot ar atzarošanu, nākotnes kokus atzaro priežu, egļu, bērzu un ozolu jaunaudzēs, kuras atrodas tādos meža tipos kā lāns, damaksnis, vēris, gārša, slapjais damaksnis, slapjais vēris, slapjā gārša, šaurlapju ārenis, platlapju ārenis, šaurlapju kūdrenis un platlapju kūdrenis un kurās atzarojamo 500 koku vidējais augstums ir vismaz seši metri.

30. Atbalstu jaunaudžu retināšanai piešķir arī:

30.1. līdz 10 metrus augstas paaugas retināšanai zem mežaudzes vainagu klāja, ja:

30.1.1. mežaudzes šķērslaukuma vērtība ir lielāka par attiecīgās audzes kritisko šķērslaukumu, bet mazāka par minimālo šķērslaukumu;

30.1.2. meža tipam atbilstošās koku sugas koku skaits, kuri aug zem mežaudzes vainagu klāja, atbilst atjaunotas mežaudzes kritērijiem saskaņā ar normatīvajiem aktiem par meža atjaunošanu, to vidējais augstums lapu kokiem ir sasniedzis vienu metru, bet skuju kokiem – vismaz 0,5 metrus, kā arī mežaudzes platība atbilst kopjamas jaunaudzes kritērijiem;

30.1.3. plānotā darbība ir ietverta pasākumu plānā, plāna 2. punktā ailē "Piezīmes" norādot mežaudzes šķērslaukuma vērtību un paaugu raksturojošus parametrus – kopjamo koku sugu sastāvu, vidējo augstumu, kā arī

kopjamo platību (ha);

30.2. par pameža pārveidošanu teritorijās, kurās aizliegta kailcirte, ja:

30.2.1. mežaudzes šķērslaukuma vērtība ir lielāka par attiecīgās audzes kritisko šķērslaukumu, bet mazāka par minimālo šķērslaukumu, tajā ir izveidojies biezs vai vidēji biezs pamežs;

30.2.2. pēc pameža novākšanas, ja nepieciešams, veic meža dabiskās atjaunošanās veicināšanas pasākumus (augšnes apstrādi veic tikai priežu mežaudzēs uz sausajām minerālaugsnēm) vai atjauno mežu stādot vai sējot, ja to pieļauj attiecīgās teritorijas aizsardzību un izmantošanu regulējošie normatīvie akti, tā, lai pēc pameža novākšanas meža tipam atbilstošās koku sugas koku skaits, kuri aug zem mežaudzes vainagu klāja, atbilst 1/3 no atjaunotas mežaudzes kritērijiem atbilstoša koku skaita saskaņā ar normatīvajiem aktiem par meža atjaunošanu;

30.2.3. plānotā darbība ir ietverta pasākumu plānā, plāna 2. punktā ailē "Piezīmes" norādot nevēlamo krūmu un koku sugu biežību un zem vainagu klāja augošo koku skaitu vai zem vainagu klāja plānoto atjaunojamo mežaudzi raksturojošus parametrus – sugu sastāvu, vidējo augstumu, kā arī pārveidoto platību (ha);

30.3. pretendents plānošanas periodā var pretendēt uz šo noteikumu 30.2. apakšpunktā minēto atbalstu ne vairāk kā 15 hektāru platībā.

31. Pamežs šo noteikumu izpratnē ir krūmi un augšanā atpalikuši bērzi, baltalkšņi, apses un vītoli (*Salix*) ģints sugu koki, kas nevar veidot mežaudzi normatīvo aktu par meža atjaunošanu, meža ieaudzēšanu un plantāciju mežiem izpratnē. Pameža biežību nosaka, izvērtējot pamežu raksturojošos parametrus, bet, ja nepieciešams, pameža uzskaiti var veikt, ierīkojot parauglaukumus. Pameža uzskaites principi un rādītāji noteikti šo noteikumu 3. pielikumā.

32. Atbalsta intensitāte jaunaudžu retināšanai un jaunaudžu retināšanai ar atzarošanu ir:

32.1. 70 procenti no attiecināmo izmaksu summas, ja līdz ar jaunaudzes retināšanu tiek izveidota vai saglabāta mistraudze, kurā citu koku sugu piemistrojuma īpatsvars (koku skaits) mežaudzē ir vismaz 25 procenti;

32.2. 60 procenti no attiecināmo izmaksu summas, ja līdz ar jaunaudzes retināšanu tiek izveidota vai saglabāta mežaudze, kurā citu koku sugu piemistrojuma īpatsvars (koku skaits) mežaudzē ir mazāk nekā 25 procenti;

32.3. 70 procenti no attiecināmo izmaksu summas – retināšanai priežu mežaudzēs tādos meža tipos kā mētrājs, lāns, grīnis, slapjais mētrājs, viršu ārenis, viršu kūdrenis, mētru ārenis, mētru kūdrenis un damaksnis.

33. Atbalsta intensitāte paaugas retināšanai zem mežaudzes vainagu klāja un pameža pārveidošanai teritorijās, kurās aizliegta kailcirte, ir 70 procenti no attiecināmo izmaksu summas.

34. Atbalstu šo noteikumu 25.2. un 25.3. apakšpunktā minēto aktivitāšu īstenošanai (turpmāk – mežaudzes nomaiņa) 70 procentu apmērā no attiecināmo izmaksu summas piešķir, ja nomainītās mežaudzes sugu sastāvs un koku skaits uz hektāru atbilst normatīvajos aktos par meža atjaunošanu noteiktajām prasībām.

35. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, kur to atļauj aizsardzības un izmantošanas nosacījumi, mežaudzi nomaina zem vainagu klāja, saglabājot normatīvajos aktos par koku ciršanu noteikto mežaudzes šķērslaukumu. Atbalsta intensitāte ir 70 procenti no attiecināmo izmaksu summas.

36. Nomainot mežaudzi, ne mazāk kā piecus gadus saglabā vismaz 30 līdz 50 augtspējīgu koku uz hektāru (mežaudzes šķērslaukums ir mazāks par kritisko), priekšroku dodot koku sugām ar garāku dzīves ciklu. Saglabājamo koku skaitu un sugas norāda pasākumu plānā.